

ชื่อสมุนไพร อังกาบหนู

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Barleria prionitis* L.

ชื่อสามัญ Porcupine flower

ชื่อท้องถิ่น เขี้ยวแก้ง เขี้ยวเนื้อ อังกาบ มันไก่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้น ไม้พุ่มเตี้ย มีความสูงประมาณ

ที่มา :

1-1.5 เมตร แตกกิ่งก้านจำนวนมาก มีลำต้นเกลี้ยง มีหนามยาวอยู่รอบข้อ หนามมีความประมาณ 1-2 เซนติเมตร

ใบ ใบเดี่ยว ออกเรียงตรงข้ามกัน ลักษณะของใบเป็นรูปรี รูปไข่ หรือรูปขอบขนาน มีความยาวประมาณ 4-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเรียวสอบจรดกับก้านใบ ที่ปลายมีติ่งแหลม ขอบใบมีขนแข็ง แผ่นใบมีขนสั้นนุ่มกระจายอยู่ด้านล่าง ก้านใบมีความยาวได้ประมาณ 2.5 เซนติเมตร

ดอก ช่อเป็นกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง (ออกหนาแน่นที่ช่วงปลายกิ่งคล้ายช่อเซิง ลดสั้น) มีใบประดับดอกลักษณะเป็นรูปแถบยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ใบประดับย่อยเป็นหนาม ติดทน มีความยาวประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร มีกลีบเลี้ยง 4 กลีบเรียงซ้อนเหลื่อมกันอยู่ มีขนาดไม่เท่ากัน คุนอกจะมีขนาดใหญ่กว่า มีความยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร ที่ปลายเป็นติ่งหนาม กลีบคู้ในรูปไข่ ปลายแหลมยาว กลีบดอกลักษณะคล้ายรูปปากเปิด หลอดกลีบยาวประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร ดอกอังกาบหนูมีกลีบดอก 5 กลีบ มีสีส้มหรือเหลือง กลีบด้านบนมี 4 กลีบ มีความยาวเท่ากัน หลอดกลีบเรียงซ้อนเหลื่อมกัน ส่วนกลีบล่างจะมีขนาดเล็กกว่ากลีบบนเล็กน้อย มีเกสรตัวผู้ 2 ก้าน ติดอยู่ที่โคนกลีบดอก ยื่นเลยปากหลอดกลีบเล็กน้อย อับเรณูมีความยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร เกสรตัวผู้ที่เป็นหมัน 2 ก้าน มีขนาดเล็ก มีรังไข่เป็นรูปไข่ มีความยาวประมาณ 3-4 มิลลิเมตร มีช่องอยู่ 2 ช่อง แต่ละช่องมีออวุลอยู่ 2 เม็ด ส่วนก้านเกสรตัวเมียมีลักษณะเรียวยาว ยาวกว่าเกสรตัวผู้ ยอดเกสรเป็น 2 พู ไม่ชัดเจนนัก

ผล แบบแคปซูล รูปไข่แกมรูปขอบขนาน มีความประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร ที่ ปลายเป็นจะงอย ด้านในมีผลมีเมล็ดแบน ลักษณะคล้ายรูปไข่ มีความยาวประมาณ 5-7 มิลลิเมตร และมีขน คล้ายไหมแบนราบ

การนำไปใช้ประโยชน์

น้ำคั้นจากใบอังกาบหนูสามารถใช้ทาแก้ส้นเท้าแตกได้ น้ำมันสกัดจากใบอังกาบหนูช่วยบำรุงเส้นผม และหนังศีรษะให้มีเส้นผมดำเงางาม

สรรพคุณทางยา

1. รากและดอกช่วยบำรุงธาตุในร่างกาย ช่วยเจริญธาตุไฟได้ดีมาก
2. รากและใบใช้เป็นยาลดไข้
3. ใบอังกาบหนูใช้เคี้ยวแก้อาการปวดฟันได้ หรือใช้ผสมกับน้ำผึ้งช่วยรักษาโรคเลือดออกตามไรฟัน
4. ใบน้ำคั้นจากใบใช้หยอดหู แก้อักเสบได้
5. ใบช่วยป้องกันและแก้อาการท้องผูก ช่วยแก้อาการอาหารไม่ย่อย
6. ใบใช้แก้พิษงู ใช้เป็นยาแก้ฝี
7. ใบรักษาโรคคัน กลากเกลื้อน
8. ใบช่วยแก้ลมพาต รักษาโรคปวดตามข้อ โรครูมาติซึม หรือใช้ทาแก้อาการปวดหลัง แก้ปวดบวม

เอกสารอ้างอิง

เมตไทย. (2563) อังกาบหนู. สืบค้น 17 เมษายน 2565, จาก <https://medthai.com/อังกาบหนู/>